

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/67870,Ogolnopolska-konferencja-naukowa-Biskupi-w-rzeczywistosci-politycznej-Polski-lud.html>
03.03.2026, 00:17

Strona znajduje się w archiwum.

Ogólnopolska konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020

12.02.2020

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

W dniach 12-13 lutego 2020 r. w Warszawie obradowała ogólnopolska konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”. Sesja naukowa, przygotowana przez Biuro Badań Historycznych IPN, odbywała się pod patronatem Konferencji Episkopatu Polski.

Celem konferencji, realizowanej w ramach Centralnego Projektu Badawczego IPN „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych 1944-1989”, było przedstawienie sytuacji biskupów w realiach politycznych Polski „ludowej”. Chodziło nie tylko o zaprezentowanie poglądów hierarchów kościelnych dotyczących sytuacji powojennej Polski, ale również omówienie, w jaki sposób duchowieństwo, wierni i władze komunistyczne oceniały poglądy i postawę danego biskupa.

Polscy biskupi od początku istnienia Polski „ludowej” nie ukrywali swojego sceptycyzmu, a nawet negatywnego stanowiska wobec komunistycznych władz narzuconych przez sowieckiego okupanta. Niemniej jednak wraz z biegiem czasu podejście hierarchii kościelnej do rzeczywistości politycznej powojennej Polski różnicowało się. Część biskupów uważała, że komunistyczne państwo jest bezwzględny przeciwnikiem Kościoła, a część, że można w jakiś sposób dojść do porozumienia z władzami Polski „ludowej”. Wspomniana problematyka była omawiana w sposób przyczynkowski w wielu pracach o różnorodnym charakterze – głównie w monografiach dotyczących relacji państwo – Kościół w PRL czy biografiach poszczególnych biskupów działających w Polsce powojennej. Celem konferencji będzie rozszerzenie i pogłębienie wiedzy dotyczącej tytułowej problematyki oraz przygotowanie monografii wieloautorskiej, obejmującej możliwie szerokie spektrum członków Episkopatu Polski. Nacisk położony zostanie na zaprezentowanie poglądów ordynariuszy diecezji oraz najważniejszych sufragánów. Podejmiemy również próbę zaprezentowania podejścia Episkopatu Polski do wybranych problemów społeczno-politycznych Polski „ludowej”. Sesja stanowi kontynuację [konferencji o tym samym tytule, która odbyła się na początku 2018 r.](#)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12-13 lutego 2020. Fot. Piotr Życieński (IPN)

PROGRAM

Dzień I
12 II 2020

Przystanek Historia IPN, ul. Marszałkowska 21/25

10.00-10.20: Otwarcie konferencji

Panel I: 10.20-12.10

10.20-10.40

- Dr Rafał Łatka (BBH IPN), *Kardynał Stefan Wyszyński i komuniści. Rozmowy Prymasa z dygnitarzami partyjnymi i ich wpływ na sytuację społeczno-polityczną*

10.40-11.00

- Dr Wojciech Kucharski (Centrum Historii Zajezdnia), *Kardynał Stefan Wyszyński w Rzymie. Obraz prymasa w materiałach ambasady PRL*

11.00-11.20

- Dr hab. Paweł Skibiński, *W drodze do jednomyślności. Sposób podejmowania decyzji przez Episkopat Polski w relacjach państwo-Kościół*

11.20-11.40

- Dr hab. Leszek Zygmunt prof. PWSZ w Ciechanowie, *Więzień i wygnaniec. Ostatni okres działalności ordynariusza łuckiego biskupa Adolfa Piotra Szelągka (1945-1950)*

11.40-12.10: dyskusja

12.10-12.30: przerwa na kawę

Panel II: 12.30-14.20

12.30-12.50

- Ks. dr hab. Dominik Zamiatała prof. UKSW, *Hierarchia kościelna i zakony - wzajemne relacje. Zarys zagadnienia*

12.50-13.10

- Dr hab. Konrad Białecki prof. UAM (IPN Poznań), *Prymasi Polscy w okresie PRL wobec chrześcijańskich kościołów mniejszościowych*

13.10-13.30

- Dr Monika Wiśniewska (IHN PAN), *Biskupi archidiecezji warszawskiej w świetle dokumentacji warszawskiego wydziału wyznaniowego*

13.30-13.50

- Ewelina Ślęzak (IPN Łódź, UŁ), *Biskupi pomocniczy diecezji łódzkiej wobec władzy komunistycznej*

13.50-14.20: dyskusja

14.20-15.30: przerwa

Panel III: 15.30-17.10

15.30-15.50

- Ks. prof. dr hab. Józef Marecki (UPJPII, Kolegium IPN), *Działalność bp Franciszka Jopa jako wikariusza kapitulnego archidiecezji krakowskiej*

15.50-16.10

- Dr Zbigniew Bereszyński (Instytut Śląski), *Biskup Franciszek Jop, pierwszy biskup ordynariusz opolski*

16.10-16.30

- Dr Michał Białkowski (UMK), *Udział Antoniego Baraniaka w pracach Konferencji Episkopatu Polski i jej komisji specjalistycznych (1951-1977)*

16.30-16.50

- Dr Norbert Wójtowicz (IPN Wrocław), *Dwie i pół dekady działalności biskupa płockiego Bogdana Mariana Sikorskiego w rzeczywistości politycznej PRL*

16.50-17.10: dyskusja

17.10-17.30 przerwa na kawę

17.30-19.00 Dyskusja panelowa: Postawy hierarchii kościelnej w dwóch ostatnich dekadach PRL (1970-1989) wokół też książki Rafała Łatki, *Episkopat Polski wobec stosunków państwo-Kościół i rzeczywistości społeczno-politycznej PRL*, Warszawa 2019

Dr Rafał Łatka

Ks. prof. dr hab. Józef Marecki

Dr hab. Paweł Skibiński

Ks. dr hab. Dominik Zamiatała prof. UKSW

Prof. dr hab. Jan Żaryn

Dzień II

13 II 2020

Przystanek Historia IPN, ul. Marszałkowska 21/25

Panel I: 10.00-11.20

10.00-10.20

- Dr Jarosław Durka (UO), *Wokół Jasnej Góry. Biskup częstochowski Zdzisław Goliński wobec rzeczywistości Polski „ludowej”*

10.20-10.40

- Dr Łucja Marek (IPN Kraków), *Franciszek Musiel - częstochowski biskup pomoc(niczny) i obrońca prawdy (1966-1992)*

10.40-11.00

- Andrzej W. Kaczorowski, *Jasnogórska homilia bpa Ignacego Tokarczuka 5 września 1982 r. Kontekst społeczno-polityczny i reakcje*

11.00-11.20: dyskusja

11.20-11.40: przerwa na kawę

Panel II: 11.40-13.30

11.40-12.00

- Dr hab. Jan Ciechanowski (UW), *Biskup Lucjan Bernacki: życie i działalność*

12.00-12.20

- Karolina Mętrak (UW), *Biskup budowniczy stolicy – życie i działalność bp. Jerzego Modzelewskiego (1905-1986)*

12.20-12.40

- Dr hab. Krzysztof Sychowicz (IPN Białystok), *Biskup Adam Sawicki wobec rzeczywistości społeczno-politycznej Polski „ludowej”*

12.40-13.00

- Paweł Glugła (UR), *Charakterystyka i działalność biskupa Karola Pękali w aktach aparatu bezpieczeństwa i wspomnieniach najbliższych*

13.00-13.30: dyskusja

13.30-14.30: przerwa

Panel III: 14.30-15.50

14.30-14.50

- Dr Zbigniew Stanuch (IPN Szczecin), *Polityka władz PRL wobec bp. Wilhelma Pluty w latach 1972-1986*

14.50-15.10

- Dr hab. Elżbieta Wojcieszek (IPN Poznań), *Petycja o zaprzestanie publicznego szykanowania duchowieństwa - sufragan poznański bp. Franciszek Jedwabski i jego potyczki z komunistami*

15.10-15.30

- Dr Leszek Molendowski (Muzeum Gdańska/ Instytut Kaszubski w Gdańsku), *Administratorzy i biskupi gdańscy wobec zakonów męskich w okresie PRL*

15.30-15.50: dyskusja

15.50-16.10: przerwa na kawę

Panel IV: 16.10-17.10

16.10-16.30

- Ks. dr hab. Grzegorz Sokołowski prof. PWT we Wrocławiu, *Sprawa mianowania ks. Wincentego Urbana biskupem pomocniczym dla Wrocławia*

16.30-16.50

- Dr Marek Mutor (Centrum Historii Zajeżdźnia), *Działania abp. Bolesława Kominka przy organizacji obchodów 20-lecia polskiego Kościoła na Ziemiach Zachodnich w świetle nowych źródeł*

16.50-17.10

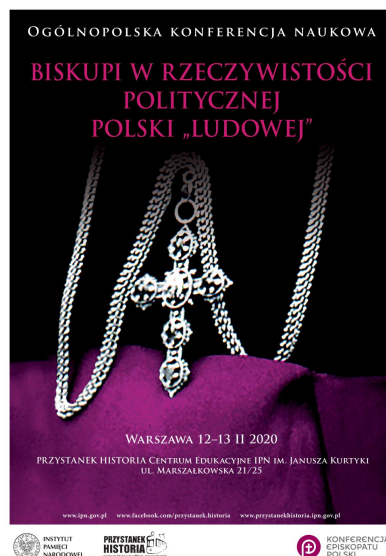
- Dr Wojciech Paduchowski (IPN Kraków), *Rola biskupa Karola Wojtyły w sprawie krzyża nowohuckiego w 1960 r.*

17.10-17.30: dyskusja

17.30 zakończenie konferencji

dr Rafał Łatka

rafal.latka@ipn.gov.pl

Pliki do pobrania

[Program konferencji \(pdf, 2.16 MB\)](#)

[Plakat \(pdf, 8.71 MB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Powiązane wiadomości

Ogólnopolska konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski pod rządami komunistów” – Warszawa, 14–15 lutego 2018

Ogólnopolska konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. III - Warszawa 21-22 lutego 2023